

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 9Co/133/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8112219711
Dátum vydania rozhodnutia: 11. 02. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Milan Šebeň
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2015:8112219711.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Milana Šebeňa a sudcov JUDr. Milana Majerníka a JUDr. Mareka Kohúta v právnej veci žalobcu: EOS KSI Slovensko, s.r.o., so sídlom Údernícka 5, 850 01 Bratislava, IČO: 35 724 803, právne zastúpeného spoločnosťou TOMÁŠ KUŠNÍR, s.r.o., so sídlom Údernícka 5, 850 01 Bratislava, IČO: 36 613 843, proti žalovanému: I. J., nar. X.XX.XXXX, bytom G. XXX XX, D. XX, štátny občan SR, za účasti vedľajšieho účastníka na strane žalovaného: Združenie na ochranu občana spotrebiteľa HOOS, so sídlom Nám. legionárov 5, 080 01 Prešov, IČO: 42 176 778, právne zastúpeného advokátom JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom so sídlom Svidník, Sov. hrdinov 163/66, o zaplatenie 2.216,19 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prešov č. k. 10C/189/2012-150 zo dňa 4.10.2013, takto

rozhodol:

P o t v r d u j e rozsudok súdu v jeho napadnutej časti vo veci samej, ako aj vo výroku o náhrade trov.

o d ô v o d n e n i e :

Prvostupňový súd napadnutým rozsudkom uložil odporcovi (v ďalšom texte žalovaný - § 79 ods. 1 O.s.p.) povinnosť zaplatiť navrhovateľovi (v ďalšom texte žalobcovi - § 79 ods. 1 O.s.p.) 521,41 eur s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne zo sumy 521,41 eur za obdobie od 21.3.2011 do zaplatenia, všetko v lehote do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku. V prevyšujúcej časti žalobu zamietol.

Po vykonanom dokazovaní vzal za preukázané, že žalobou podanou na súde dňa 29.6.2012 žiadal žalobca zaviazať žalovaného na zaplatenie sumy 2.216,19 eur s príslušenstvom. Išlo o právo pozostávajúce z istiny vo výške 1.856,41 eur a z úroku z omeškania vo výške 359,78 eur. Na základe zmluvy o splátkovom úvere zo dňa 21.3.2006 poskytla Slovenská sporiteľňa a.s. žalovanému úver vo výške 27.400,- Sk s dohodnutou úrokovou sadzbou 17,70 % ročne, s mesačnou splátkou 748,- Sk. Úver mal žalovaný splácať v 60-tich mesačných splátkach do 20.3.2011, pri ročnej percentuálnej miere nákladov 10,37%. Žalovaný podpísal dňa 15.1.2011 dohodu o uzavretí splátkového kalendára a uznaní dlhu, pričom svoj dlh voči žalobcovi neuhradil.

Vedľajší účastník vzniesol námietku premlčania, poukázal na skutočnosť, že predmetný vzťah je vzťahom spotrebiteľským a uviedol, že dohoda o uznaní záväzku je neplatná.

Súd mal za to, že námietka premlčania vznesená vedľajším účastníkom je relevantnou námietkou, ktorou sa musí súd zaoberať. Na tejto skutočnosti nič nemení ani to, že sa jedná o procesné právo, pomocou ktorého v záujme obrany proti žalobe sa uplatnili tiež námietky vychádzajúce z hmotnoprávnej úpravy. Nepochybne takáto vznesená námietka vedľajším účastníkom je v prospech účastníka, na strane ktorého vedľajší účastník vystupuje (porovnaj rozsudok NS ČR 25Cdo/539/2008). Vznesená námietka premlčania je dôvodná, nakoľko v dohode o uznaní splátkového kalendára je uvedené, že

dlžník uznáva, čo do právneho dôvodu a výšky svoj záväzok, ktorý mu vznikol na základe zmluvy, a je v ňom uvedená špecifikácia celkovej dlžnej sumy s príslušenstvom. V tejto časti dohody nie je uvedené a nevyplýva z nej, že ten kto dlh uznáva vedel o jeho premlčaní. Táto skutočnosť sa objavuje v tretej časti dohody, ktorá sa týka formy splatenia záväzku, kde v bode 3.4 uvádza: dlžník sa zaväzuje k úhrade príslušenstva pohľadávky vyplývajúceho zo zmluvy a príslušných úrokov z omeškania. Dlžník vyhlasuje, že má vedomosť o premlčaní dlhu a jeho následkoch. Logickým výkladom vyplýva, že druhá veta, v ktorej dlžník vyhlasuje o svojej vedomosti premlčaní dlhu, sa vzťahuje na príslušenstvo pohľadávky a jednoznačne celé toto ustanovenie má súvis len s formou splatenia záväzku. Podľa zásad ochrany spotrebiteľa nemožno túto vetu uvedenú v bode 3.4 posúdiť ako relevantné uznanie premlčaného dlhu, resp. nemožno z tejto vety vyvodit' záver, že naozaj dlžník vedel o jeho premlčaní. Bez uvedenia skutočnosti, že dlžník vedel o premlčaní dlhu v bode 2, v ktorej sa týka uznanie tohto záväzku, nemožno považovať za úkon, ktorý by mal právne účinky uznania dlhu v zmysle § 558 v súvislosti s plynutím premlčacej doby podľa § 110 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Z uvedeného dôvodu mal súd za preukázané, že splátky úveru, ktoré mali byť platené vo výške 748,- Sk mesačne sú premlčané, pokiaľ boli splatné pred 29.6.2009, teda v období troch rokov pred podaním žaloby. Jedná sa teda o 9 splátok v roku 2006, 12 splátok v roku 2007, 12 splátok v roku 2008 a 6 splátok v roku 2009. Premlčanými nie sú splátky, ktoré nasledovali po 20.7.2009, teda 6 splátok v roku 2009, 12 splátok v roku 2010 a 3 splátky v roku 2011 do doby, pokiaľ mal byť dlh, alebo úver riadne zaplatený. Nedošlo k premlčaniu celkom 21 splátok, počnúc splátkou od 20.7.2009 do marca 2011. Pri výške mesačnej splátky 748,- Sk to činí 15.708,- Sk, t. j. 521,41 eur. Túto sumu súd považoval za právne dôvodné priznať žalobcovi s poukazom na úspešne vznesenú námietku premlčania. V týchto mesačných splátkach bol zahrnutý aj úrok úveru, dohodnutý vo výške 17,70 % ročne, preto súd nepovažoval za dôvodné priznať z tejto sumy ešte právo na zaplatenie úroku. V súlade s § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s nariadením vlády SR č. 87/1995 Z. z., súd priznal žalobcovi právo na zaplatenie úroku z omeškania vo výške 9 % ročne zo sumy 521,41 eur za obdobie od 21.3.2011 do zaplatenia, kedy sa dostal žalovaný do omeškania s plnením peňažného záväzku. Z týchto dôvodov preto bol návrh v prevyšujúcej časti zamietnutý.

Ďalším výrokom rozsudku bolo oznámené účastníkom, že o trovách konania bude rozhodnuté do 30 dní po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

Tento výrok súd zdôvodnil odkazom na § 151 ods. 3 O.s.p..

Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca. Napadol ním len výrok, ktorým bola žaloba v prevyšujúcej časti zamietnutá aj to, len v rozsahu 446,92 eur. Navrhol zamietavý výrok zmeniť tak, že súd vyhovie návrhu žalobcu v sume 446,92 eur (v celkovej výške 968,33 eur), alternatívne navrhol rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Ako dôvod uviedol, že súd nesprávne právne posúdil vec a nedostatočne zistil skutkový stav. Súd priznal žalobcovi nepremľčané splátky ku dňu podania žalobného návrhu. Súd vôbec nezohľadnil Dohodu o uzavretí splátkového kalendára a uznaní záväzku, pričom pokiaľ súd posúdil žalobcom uplatnený nárok podľa § 103 Občianskeho zákonníka, mal priznať žalobcovi splátky nepremľčané ku dňu podpisu dohody. Dohoda bola podpísaná dňa 15.1.2011. Ku dňu podpisu Dohody boli nepremľčané splátky počnúc splátkou splatnou 20.1.2008 až po splátku splatnú dňa 20.3.2011, to znamená 39

splátok po 748,- Sk. Z uvedenej sumy súd priznal žalobcovi sumu 521,41 eur, pozostávajúcu z 21 splátok počnúc splátkou splatnou dňa 20.7.2009 až po splátku splatnú dňa 20.3.2011. Vzhľadom na to mal súd žalobcovi priznať okrem priznanej sumy aj sumu 446,92 eur s príslušenstvom, pozostávajúcu z 18 splátok, počnúc splátkou splatnou dňa 20.1.2008 až po splátku splatnú dňa 20.6.2009. Žalovaný prostredníctvom Dohody uznal svoj záväzok voči žalobcovi vzniknutý zo zmluvy o splátkovom úvere uzavretej dňa 21.3.2006 so Slovenskou sporiteľňou, a.s. vo výške 1.856,41 eur s príslušenstvom, čo do dôvodu a výšky a zaviazal sa splatiť svoj záväzok. Predmetná Dohoda spĺňa všetky náležitosti, ktoré zákon vyžaduje pre platnosť priznania dlhu zo strany dlžníka. Zároveň žalovaný potvrdil vedomosť o premlčaní dlhu a následkoch s tým spojených. Obsahom Dohody je uznanie dlhu zo strany žalovaného, ako právny inštitút zakotvený v Občianskom zákonníku. Podľa § 110 ods. 1 druhá veta Občianskeho zákonníka, zákon nevyžaduje, aby dlžník mal v čase uznania vedomosť o premlčaní dlhu. Uznanie práva podľa § 110 ods. 1 druhá veta Občianskeho zákonníka nemožno stotožňovať s inštitútom uznania dlhu podľa § 558 Občianskeho zákonníka. Právny účinok spojený s uznaním práva, ktorý predpokladá

§ 110 ods. 1 druhá veta Občianskeho zákonníka, t.j. prerušenie plynutia pôvodnej premlčacej doby a začiatok plynutia novej 10 ročnej premlčacej doby, v tomto prípade nastáva. V predmetnej Dohode nie je určená výška splátok, nakoľko žalovaný žiadal splnenie dlhu v neprimerane nízkych splátkach v porovnaní s výškou istiny, čím by sa doba splácania neúmerne predĺžila. Takáto forma medzi veriteľom a dlžníkom nie je ničím neobvyklým, a už vôbec nie je možné hodnotiť ako nekalú obchodnú praktiku zo strany veriteľa. Z vykonaného dokazovania nie je vôbec zrejmé, ako súd dospel k záveru, že dohoda o splátkach medzi veriteľom a dlžníkom je nekalá obchodná praktika. Žalobca mal možnosť sa v tom čase domáhať zaplatenia pohľadávky na súde, čím by sa pohľadávka žalovaného značne navýšila o trovy konania a pohľadávku by žalovaný mohol pravdepodobne uhradiť naraz. Žalovaný sa však rozhodol Dohodu podpísať a uhrádzať pohľadávku v splátkach. Z uvedeného nepochybne vyplýva, že žalovaný si svoje postavenie v čase podpisu Dohody nijako nezhoršil. Súd neprihliadol na jednoznačný dôkaz, že žalovaný sa dohodol s veriteľom na splátkach a zároveň uznal svoj záväzok voči žalobcovi. Žalobca to považuje za bezbrehú a ničím neodôvodnenú ochranu žalovaného ako spotrebiteľa, a porušenie zásady rovnosti účastníkov konania, ktorá vedie k tomu, že osoby, ktorým bol poskytnutý úver tento nakoniec nebudú musieť vrátiť. Tým dochádza k popretiu procesnej zásady rovnosti účastníkov, a k neprimeranej ochrane spotrebiteľa vedúcej k úplnému zbaveniu zodpovednosti spotrebiteľa za plnenie svojich povinností. Konanie žalovaného nemožno považovať za morálne a čestné, a preto nemožno súhlasiť s tým, aby takému konaniu bola zo strany súdu poskytnutá ochrana.

Žalovaný sa k odvolaniu žalobcu nevyjadril.

Vedľajší účastník vo svojom písomnom vyjadrení navrhol napadnutú časť rozsudku potvrdiť a uplatnil si náhradu trov odvolacieho konania za 1 úkon právnej služby, vrátane režijného paušálu a zvýšenia o DPH. Ako dôvod uviedol, že nikto nenútil žalobcu 99% svojich pohľadávok na súde uplatňovať až po uplynutí premlčacej doby. Nemožno poskytnúť súdnu ochranu právu, ktoré je uplatňované po použití nekalej obchodnej praktiky, a je v rozpore s dobrými mravmi (§ 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Zo strany žalobcu šlo jednoznačne o nekalú obchodnú praktiku, kedy pod zámenkou splátok jediným cieľom žalobcu bolo dosiahnutie predĺženia premlčacej doby. Predmetná Dohoda má pre žalobcu jedinú hodnotu, a to uznanie záväzku spotrebiteľom, keďže je zrejmé, že pre žalobcu nemá uzavretie splátkového kalendára žiaden význam. Základnou otázkou ostáva, prečo by spotrebiteľ dlh uznával, ak by bol jasne o dôsledkoch tohto kroku poučený. Pritom z neho nemal žiadne výhody. Za nekalú obchodnú praktiku podľa § 7 ods. 2 písm. d) Zákona o ochrane spotrebiteľa považuje vedľajší účastník aj neukončenie zmluvy o úvere, ani potom, čo bol žalovaný 4 roky v omeškaní. Takto bol spotrebiteľ zaťažovaný aj zaplatením riadnych úrokov popri úrokoch z omeškania. Z ustanovenia § 92 ods. 8 zákona č. 438/2001 Z.z. o bankách jasne vyplýva, že banka je oprávnená písomnou zmluvou postúpiť zodpovedajúcu súčasť pohľadávky klienta, ktorý je s platením v omeškaní nepretržite viac ako 90 kalendárnych dní, alebo ak súčet všetkých omeškaní so splnením čo len časti tohto peňažného záväzku voči banke presiahol dobu jedného roka. Banka nemôže postúpiť

tú časť pohľadávky, ktorá nespĺňa predpoklad, či už 90 dňového, alebo súhrnného ročného omeškania. Z toho vyplýva, že právny predchodca Slovenská sporiteľňa, a.s. musela žalobcovi postúpiť pohľadávku ako celok a nielen časť pohľadávky, ktorá zodpovedá peňažnému záväzku, s ktorým je klient v omeškaní.

Podaným odvolaním nebol dotknutý výrok rozsudku, ktorým bola zamietnutá žaloba nad sumu 986,33 eur s príslušenstvom. Predmetom odvolacieho konania teda zostalo zaplatenie istiny 446,92 eur s príslušenstvom. Tú časť rozsudku, ktorá nebola napadnutá v odvolaní nadobudla právoplatnosť, a tak odvolací súd nie je oprávnený ju preskúmať (§ 159 ods. 1, 3 a § 206 ods. 2 O.s.p.). Pri preskúmaní odvolaním napadnutej časti rozsudku bol odvolací súd viazaný dôvodmi podaného odvolania do tej miery, že nebol oprávnený túto časť rozsudku preskúmať z iných dôvodov, než ktoré boli výslovne uvedené v podanom odvolaní. Výnimkou by mohli byť len vady konania, pokiaľ by mali za následok nesprávne rozhodnutia vo veci (§ 212 ods. 1, 3 O.s.p.).

Nakoľko rozsudok o veci samej musí byť verejne vyhlásený, bol termín verejného vyhlásenia rozsudku uverejnený v zákonom stanovenej lehote na úradnej tabuli súdu a na internete (§ 156 ods. 1, 3 O.s.p.).

Po takomto preskúmaní napadnutej časti rozsudku, ako aj konania, ktoré mu predchádzalo dospel odvolací súd k záveru, že odvolanie žalobcu nie je opodstatnené. Prvostupňový súd vykonal dokazovanie v rozsahu navrhnutom účastníkmi a zo zistených skutočností vyvodil správny právny záver. Odvolací súd sa stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozsudku a len na zdôraznenie jeho správnosti dodáva:

Pretože ide o spotrebiteľskú úverovú zmluvu, posudzuje sa premlčanie a uznanie záväzku podľa Občianskeho zákonníka. Vyplýva to z uznesenia Ústavného súdu SR sp. zn. I.ÚS 402/2013-10 zo dňa 19.6.2013, ktorý nezistil, že by rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 6Co 81/2012-279 z 14.2.2013, ktorý posudzoval premlčanie nároku zo zmluvy o stavebnom úvere uzavretej 1.1.2004 podľa Občianskeho zákonníka, bol zjavne arbitrážny a z ústavného hľadiska neudržateľný.

V dôsledku toho nie sú v preskúmvanej veci aplikovateľné závery vyplývajúce z uznesenia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6MCdo/4/2012 zo dňa 27.3.2013 (o zabezpečení záväzkov zo spotrebiteľskej úverovej zmluvy), či z rozsudku Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 32 Cdo 3337/2010 zo dňa 24.7.2012 o aplikácii Obchodného zákonníka na premlčanie nárokov zo spotrebiteľskej úverovej zmluvy.

Aplikácia Občianskeho zákonníka na preskúmvanú vec vyplýva aj zo znenia § 52 ods. 1 a § 54 ods. 1 v znení účinnom do 31.12.2007, či § 52 ods. 2 v znení účinnom od 1.1.2008, z následných noviel Občianskeho zákonníka, konkrétne § 52 ods. 2 v znení účinnom od 13.6.2014, či 23a ods. 2 z. č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa v znení účinnom od 25.11.2004.

Opätovne odkazujúc na odôvodnenie napadnutého rozsudku odvolací súd potvrdil jeho napadnutú časť (§ 219 ods. 2 O.s.p.).

Keďže prvostupňový súd bude rozhodovať o náhrade trov v súlade s § 151 ods. 3 O.s.p. až po právoplatnosti tohoto rozsudku o veci samej, o trovách odvolacieho konania rozhodne taktiež súd prvého stupňa (§ 224 ods. 4 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal odvolací senát Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 2 : 1 (§ 3 ods. 9 zák. č. 757/2004 Z. z. o súdoch).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je odvolanie prípustné.

V Prešove, dňa 11. februára 2015

JUDr. Milan ŠEBEŇ

predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia:

Eva Kosurová

Odlišné stanovisko predsedu senátu JUDr. Milana Šebeňa podľa § 3 ods. 9 z. č. 757/2004 Z. z. o súdoch:

Je treba zdôrazniť, že žalobca v podanom odvolaní nenamietal, že by v preskúmvanej veci mali byť aplikované ustanovenia Obchodného zákonníka o premlčaní záväzku v 4-ročnej premlčacej dobe (§ 397 Obchodného zákonníka), ani to, že by zmluva o úvere uzavretá medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovaným dňa 21.3.2006 bola absolútnou obchodnou zmluvou v zmysle § 261 ods. 6 písm. d) a § 497 Obchodného zákonníka, v dôsledku čoho sa Obchodným zákonníkom nespravujú záväzkové vzťahy založené touto zmluvou bez ohľadu na povahu účastníkov.

Na rozdiel od viazanosti odvolacieho súdu skutkovým stavom zisteným súdom prvého stupňa, nie je odvolací súd viazaný právnym posúdením tejto veci prvostupňovým súdom.

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo zistených skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis, alebo ak síce aplikoval správny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Slovenská sporiteľňa, a.s. uzavrela dňa 21.3.2006 so žalovaným ako dlžníkom úverovú zmluvu o splátkovom úvere vo výške 27.400,- Sk, pričom šlo o tzv. „MINIúver do 10 minút“, poskytnutý jednorázovo, bezhotovostne, bez poplatku a bez dojednaného účelu. Súčasťou tejto zmluvy bolo dojednanie v bode 5, podľa ktorého sa zmluvné strany dohodli, že ich vzájomné právne vzťahy sa budú podľa § 262 Obchodného zákonníka spravovať podľa príslušných ustanovení Obchodného zákonníka. Súčasťou tejto úverovej zmluvy boli Úverové podmienky, Všeobecné obchodné podmienky. Podľa bodu 4.4.1 Všeobecných obchodných podmienok dohodnuté úroky banka pripisuje na účet mesačne, a to k poslednému kalendárnemu dňu mesiaca.

Zmluvné strany si dohodli výšku ročného úroku 17,70 %, počet splátok 60, výšku mesačnej splátky 748,- Sk, konečnú splatnosť úveru dňa 20.3.2011. Podľa platobnej histórie zaplatil žalovaný len prvú splátku dňa 20.4.2006 vo výške 145,- Sk. Zo strany právneho predchodcu žalobcu ani zo strany samotného žalobcu nedošlo k jednostrannému ukončeniu zmluvného vzťahu.

Dňa 15.1.2011 žalovaný ako dlžník podpísal listinu označenú ako Dohoda o uzavretí splátkového kalendára a uznaní záväzku, ktorou uznal, čo do právneho dôvodu a výšky záväzok voči veriteľovi, ktorý vznikol na základe zmluvy uzatvorenej s pôvodným veriteľom Slovenská sporiteľňa, a.s. č. zmluvy XXXXXXXXXX zo dňa 21.3.2006. Uznanie vyslovene obsahuje konkretizáciu dlžnej sumy pozostávajúcej z istiny vo výške 1.856,41 eur a z príslušenstva pohľadávky podľa zmluvy a v nákladoch na inkasné konanie vo výške 150,- eur.

Napriek označeniu tejto listiny ako „Dohoda o uzavretí splátkového kalendára“ nie je jej súčasťou dohoda zmluvných strán o zaplatení dlžnej sumy v splátkach, keďže sa zmluvné strany nedohodli na výške splátok.

Okrem toho listina obsahuje aj časť 4 označenú ako Rozhodcovská doložka, a časť označenú ako Záverečné ustanovenia. Žalovaný uznal, že takúto listinu skutočne podpísal.

V preskúmvanej veci nie je aplikovateľné ustanovenie § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka v znení účinnom od 13.6.2014.

Časová pôsobnosť právnych noriem vymedzuje časový úsek, v ktorom právna norma v spoločnosti pôsobí, pričom určuje, odkedy a dokedy má právna norma v spoločnosti upravovať spoločenské vzťahy. Časová pôsobnosť právnej normy znamená vymedzenie jej rozsahu z hľadiska platnosti právnych noriem, účinnosti právnych noriem, spätného pôsobenia (retroaktivity) a intertemporality.

Retroaktivita je spätným pôsobením práva, pôsobením neskoršej právnej normy do minulosti. Rozlišuje sa medzi retroaktivitou pravou a nepravou. Pravá retroaktivita vyvoláva právne účinky na vzťahy už existujúce pred tým, ako daný retroaktívny prameň nadobudol platnosť a od adresáta vyžaduje, aby svoje správanie usmernil v zmysle budúcej, v tom čase ešte neexistujúcej úpravy. V Slovenskej republike je pravá retroaktivita zakázaná.

Pri nepravnej retroaktivite sa obsah právneho vzťahu od účinnosti novej právnej úpravy posudzuje podľa tejto novej právnej úpravy, ale forma vzniku a obsah právneho vzťahu, ktorého účinky nastali pred účinnosťou novej právnej úpravy, sa posudzuje podľa pôvodnej právnej úpravy. Úlohou a cieľom nepravnej retroaktivity je zabezpečiť rešpektovanie a ochranu nadobudnutých práv, ktoré nesmie neskorší právny predpis zrušiť. Ustanovenia v § 854, § 868, ale aj v § 879r sú realizáciou zásad tzv. nepravnej spätnej retroaktivity. To isté platí aj pre paragrafy vymenované v ust. § 879p. V tomto ustanovení nie je spomenuté ust. § 52 ods. 3 Občianskeho zákonníka. Vychádzajúc zo zákazu pravej retroaktivity je potom toto ustanovenie Občianskeho zákonníka účinné len pre právne vzťahy, ktoré vznikli následne po dni 13. 6. 2014.

Z toho však možno súčasne vyvodiť ďalší záver, a to že až do 12. 6. 2014 sa majú právne vzťahy zo spotrebiteľských zmlúv posudzovať podľa právnych ustanovení platných do tohto dňa.

Výnimku nemožno vyvodiť ani z ust. § 5b Zákona o ochrane spotrebiteľa č. 250/2007 Z.z. platného od 23. 4. 2014 a účinného od 1. 5. 2014. Jedná sa o procesné ustanovenie upravujúce postup orgánov rozhodujúcich o nárokoch zo spotrebiteľskej zmluvy vzniklých podľa tohto osobitného zákona. Z prechodného ustanovenia § 29b nevyplýva, že by sa na § 5b vzťahovala čo aj len nepravá retroaktivita.

Prvostupňový súd správne skonštatoval, že právny predchodca žalobcu uzavrel so žalovanou dňa 21.3.2006 spotrebiteľskú úverovú zmluvu. Jej platnosť sa prvom rade musí posudzovať podľa Zákona o spotrebiteľských úveroch č. 258/2001 Z. z. v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy (lex specialis), ktorý definuje pojem spotrebiteľská zmluva v § 1 a § 2 písm. a). Ust. § 23a zák. č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa taktiež obsahovalo definíciu spotrebiteľskej zmluvy. Bola v ňom stanovená zásada, že na spotrebiteľské zmluvy sa majú primerane použiť ustanovenia osobitného predpisu, konkrétne Občianskeho zákonníka. Toto ustanovenie včítane definície spotrebiteľskej zmluvy uvedenej v § 23a ods. 1 sa však vzťahovalo predovšetkým na právne vzťahy riešené týmto zákonom, ktorý je verejnoprávnou normou a ktorý upravuje práva a povinnosti osobitných orgánov verejnej správy pri rozhodovaní o právach spotrebiteľa (§ 21 a § 22 zák. č. 634/1992 Zb.).

Občiansky zákonník v tom čase v ust. § 52 ods. 1 definoval spotrebiteľskú zmluvu inak, výrazne užšie, než aká bola definícia tejto zmluvy v ust. § 23a Zákona o ochrane spotrebiteľa. Pritom úverová zmluva podľa vtedajšieho znenia § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka nebola zahrnutá medzi spotrebiteľské zmluvy až do 31. 12. 2007. To má za dôsledok, že Zákon o spotrebiteľských úveroch bolo lex specialis vo vzťahu k Obchodnému zákonníku upravujúcemu úverovú zmluvu, v dôsledku čoho sa Obchodným zákonníkom spravujú takto vzniklé vzťahy bez ohľadu na povahu účastníkov (§ 261 ods. 6 písm. b) Obchodného zákonníka). Dôkazom toho, že Obchodný zákonník sa naďalej mal aplikovať aj pri rozhodovaní o spotrebiteľských úverových zmluvách, sú ustanovenia Obchodného zákonníka upravujúce konkrétne práva a povinnosti účastníkov takýchto spotrebiteľských úverových zmlúv (napr. § 369 ods. 3 Obchodného zákonníka). V dôsledku toho by sa aj uznanie záväzku, premičanie pohľadávky, či právne dôsledky zosplatnenia úveru mali posudzovať podľa úpravy uvedenej v Obchodnom zákonníku. Tento záver vyplýva aj z uznesenia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6MCdo/4/2012 zo dňa 27.3.2013 o aplikácii ustanovení o zabezpečení záväzku, a teda aj o uznaní záväzkov platných v obchodnom práve na spotrebiteľské úverové zmluvy. Keďže účastníci

uzavreli úverovú zmluvu, majú sa aplikovať pri právnom posudzovaní takto založeného zmluvného vzťahu ustanovenia Obchodného zákonníka aj z hľadiska premlčania. Podľa názoru NS ČR sp.zn. 32Cdo/3337/2010, pokiaľ argumentoval dovolateľ výhodnejšou úpravou premlčania pre spotrebiteľa v Občianskom zákonníku, pre kratšiu všeobecnú premlčaciu dobu (podľa ustanovenia § 101 je premlčacia doba 3 roky), oproti úprave v Obchodnom zákonníku (podľa ustanovenia § 397 je premlčacia doba 4 roky), mohlo by ísť o výhodu len v prípade, že spotrebiteľ je v postavení dlžníka. Keby bol v postavení veriteľa, potom by podľa logiky dovolateľa kratšia premlčacia lehota už výhodou nebola. Nesprávnosť názoru dovolateľa sa prejavuje predovšetkým na dĺžke premlčacej doby v prípade uznania záväzku. Podľa úpravy v Občianskom zákonníku, ktorá je podľa názoru dovolateľa pre spotrebiteľa priaznivejšia preto, že stanovuje kratšiu všeobecnú premlčaciu dobu, je podľa ustanovenia § 110 ods. 1 premlčacia doba 10 ročná, naproti tomu podľa úpravy v ustanovení § 407 ods. 1 Obchodného zákonníka je premlčacia doba 4 ročná. V prípade uznania záväzku dlžníkom je teda úprava premlčacej doby v oboch zákonoch, pokiaľ ide o jej dĺžku celkom opačná z hľadiska výhodnosti pre spotrebiteľa v postavení dlžníka. Aj z tohto porovnania úpravy premlčania v Občianskom a Obchodnom zákonníku možno vyvodiť, že ustanovenie o premlčaní v Občianskom zákonníku nemožno považovať za ustanovenie na ochranu spotrebiteľa...“.

Pri aplikácii 4 ročnej premlčacej doby by aj v prípade, že by nedošlo k účinnému uznaniu záväzku zo strany žalovaného, nedošlo by k premlčaniu splátok za obdobie 4 rokov pred podaním žaloby, to znamená za obdobie do 29.6.2008.

Zákaz odchýlenia sa od Občianskeho zákonníka v neprospech spotrebiteľa sa týka len tých spotrebiteľských zmlúv, na ktoré sa vzťahuje definícia ust. § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka v znení účinnom do 31.12.2007, no predovšetkým sa týka zmluvných podmienok upravených v samotnej spotrebiteľskej zmluve (§ 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Pritom treba pripomenúť, že Obchodný zákonník sa môže aplikovať len na právne posúdenie tých skutočností, ktoré neboli osobitne upravené v spotrebiteľskej úverovej zmluve zodpovedajúcej definícii § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka, no predovšetkým i definícii v Zákone o spotrebiteľských úveroch, ktorého právna úprava je pre posudzovanie platnosti spotrebiteľskej úverovej zmluvy primárna. Nie je možné vykladať pojem spotrebiteľská zmluva inak (napr. podľa § 23a) ods. 1 Zákona o ochrane spotrebiteľa), ako bol uvedený vo vtedy platnom znení § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

Podľa § 323 ods. 1 Obchodného zákonníka, ak uzná niekto písomne svoj určitý záväzok, má sa za to, že v uznanom rozsahu tento záväzok trval v dobe uznania. Tieto účinky nastávajú aj v prípade, keď pohľadávka veriteľa bola v dobe uznania už premlčaná.

V tomto ustanovení je upravená vyvrátená právna domnienka trvania uznaného záväzku v okamžiku jeho uznania. Platné uznanie záväzku vylučuje možnosť dlžníka uplatniť námietku premlčania, pretože v súlade s § 407 ods. 1 Obchodného zákonníka, ak uzná dlžník písomne svoj záväzok, beží nová 4-ročná premlčacia doba od tohto uznania. Na rozdiel od úpravy uznania záväzku podľa § 558 Občianskeho zákonníka, nie je podmienkou pre vznik právneho následku - predpokladu, že dlh v čase uznania trval - vedomosť dlžníka o premlčaní jeho dlhu. K platnému uznaniu záväzku podľa § 323 Obchodného zákonníka preto postačuje dodržanie písomnej formy a konkretizácia záväzku - jeho jednoznačná identifikácia.

Ani z ust. § 323 Obchodného zákonníka a ani z ust. § 558 Občianskeho zákonníka nie je možné vyvodiť, že by podmienkou platného uznania záväzku bolo poučenie dlžníka o právnych dôsledkoch uznania.

Podobne prvostupňový súd pochybil, keď sa nevyporiadal s právnym posúdením Dohody o uzavretí splátkového kalendára a uznaní záväzku zo dňa 15.1.2011 - ďalej len Dohoda. Dohoda obsahuje v skutočnosti len jednostranný prejav vôle žalovaného, ktorý ako dlžník uznal svoj záväzok voči žalobcovi tak, čo do dôvodu, ako aj výšky. Obsah tejto listiny spĺňa náležitosti uznania záväzku podľa § 323 Obchodného zákonníka. Naviac je v ňom uvedené, že osoba z bodu 1.2 listiny, teda žalovaný, vyhlasuje,

že má vedomosť o premlčaní dlhu a o jeho následkoch. Na vyvrátenie dôsledkov takéhoto písomného prejavu vôle nestačí prehlásenie dlžníka, že nebol poučený o obsahu a dôsledkoch uznania, či dokonca, že si túto listinu ani neprečítal.

Pre ďalšie rozhodnutie vo veci má význam aj zásada, že niečo iného, ako je napísané v listine podpísanej účastníkmi, môže súd akceptovať len za podmienky, že podpísaný účastník preukáže, že skutočnosť uvedená v listine nenastala. Listina zo dňa 15.1.2011 obsahuje jednoznačnú informáciu o tom, že žalovaný uznáva čo do právneho dôvodu a výšky záväzkov voči žalobcovi, ktorý mu vznikol na základe Zmluvy o úvere zo dňa 21.3.2006, pričom dlžná suma mala pozostávať zo zostatku istiny 1.856,41 eur a príslušenstva pohľadávky a nákladov na inkasné konanie vo výške 150,- eur. Ani Obchodný zákonník, ani Občiansky zákonník neobsahujú povinnosť veriteľa informovať dlžníka o právnych dôsledkoch uznania záväzku. Pretože uznanie záväzku je jednostranným právnym úkonom, ktorým dlžník dáva na vedomie veriteľovi svoju vôľu, a to kedykoľvek po vzniku záväzku, nemožno od veriteľa požadovať, aby pred uskutočnením takéhoto prejavu vôle dlžníka ho najprv poinformoval o jeho právnych dôsledkoch.

Uznanie záväzku ako jednostranný prejav vôle sa spravidla uskutočňuje v súvislosti s uplatňovaním takéhoto záväzku zo strany veriteľa a preto účel uznania sa dosiahne obvykle tým, že dlžník už svoje uznanie urobí ako súčasť iného právneho úkonu, napr. aj dohody o kumulatívnej novácii podľa § 516 Občianskeho zákonníka.

Uznanie záväzku slúži predovšetkým na posilnenie postavenia veriteľa. Jeho účinky nastávajú bez ohľadu na to, či dlžník vie, aké právne dôsledky zákon s uznaním prejavu spája. Dôkazom toho sú aj formy uznania upravené v § 407 ods. 2, 3 Obchodného zákonníka. Podstatné v tejto súvislosti je, že

dlžník nespochybňuje pohľadávku veriteľa vzniklú z ním uvedeného právneho dôvodu a v prípade uznania záväzku podľa Občianskeho zákonníka uvedie aj výšku nezaplateného záväzku.

Nestotožňujem sa ani s právnym názorom prvostupňového súdu, podľa ktorého nie je možné uznanie záväzku (ako jednostranného prejavu vôle) platne zapracovať do iného dvojstranného úkonu. Platnosť uznania záväzku tak podľa Obchodného zákonníka, ako aj podľa Občianskeho zákonníka je podmienená jednak písomnou formou uznania, ako aj tým, že dlžník jednoznačným spôsobom vymedzí záväzkov (napr. odkazom na zmluvu, na základe ktorej záväzkov vznikol) - § 323 ods. 1 Obchodného zákonníka. Navyše Občiansky zákonník v ust. § 558 požaduje k platnému uznávaciemu prejavu aj uvedenie výšky uznávaného záväzku a dôvody jeho vzniku.

Zpracovanie takéhoto jednostranného právneho úkonu do „Dohody o splátkovom kalendári“, resp. Dohody o zmene vzájomných práv a povinností podľa § 516 ods. 1 Občianskeho zákonníka, je možné považovať za podmienku uzavretia takejto dohody v prípade, že záväzkov bol už premlčaný. Nielenže bez uznania premlčaného záväzku by uzavretie takejto dohody mohlo mať za následok jej nevykonateľnosť, ale v konečnom dôsledku by ani takáto dohoda nemohla byť uzavretá. Nie je pritom právne významné, či je takýto prejav vôle v dohode označený ako uznanie záväzku.

Takúto dohodu by v konečnom dôsledku nebolo možné uzavrieť bez toho, aby jej súčasťou nebolo prehlásenie dlžníka, že uznáva svoj záväzkov voči veriteľovi, ako aj jeho výšku. Išlo by o uznanie záväzku podľa § 323 Obchodného zákonníka bez ohľadu na to, ako by bol tento prejav vôle v listine označený, samozrejme za podmienky dodržania písomnej formy takéhoto prejavu vôle.

Skutočnosť, že žalobca pri podpise uznania zo dňa 15.1.2011 použil ním pripravený formulár, nemala za následok, že by žalovaný mal len možnosť „Dohodu“ v plnom rozsahu uzavrieť alebo odmietnuť uzavretie. Ako totiž vyplýva z obsahu tejto listiny zmluvné strany si mohli dohodnúť nielen výšku zostatku istiny a jej príslušenstva, ale aj výšku mesačných splátok a dátum ich splatnosti. V preskúmvanej veci práve k takejto dohode o výške mesačných splátok nedošlo. Účastníci sa dohodli len na výške existujúceho záväzku a výške poplatkov. Za tohoto stavu je záver prvostupňového súdu o neplatnosti

záväzku prinajmenšom predčasný. Takúto neplatnosť nie je možné za existujúceho skutkového stavu vyvodiť ani z ustanovení Obchodného zákonníka a ani z ustanovení Občianskeho zákonníka.

O neplatnosti uznania záväzku zo dňa 21.3.2010 by bolo možné hovoriť len v prípade, že by išlo o zakázanú obchodnú praktiku v zmysle zák. č. 250/2007 Z. z. platného ku dňu uznania, ktorej použitie by bolo v rozpore s dobrými mravmi (§ 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka a § 4 ods. 8 Zákona o ochrane spotrebiteľa). V takom prípade by však vzniklo žalovanému ako spotrebiteľovi právo domáhať sa na súde práva z porušenia práv či povinností, vrátane práva na primerané finančné zadost'učinenie v zmysle § 3 ods. 5 Zákona o ochrane spotrebiteľa. Z takéhoto práva spotrebiteľa, ktoré v tejto veci nebolo ním využité, nemožno bez ďalšieho vyvodiť právo súdu určiť takýto postup veriteľa za konanie v rozpore s dobrými mravmi, pokiaľ platí, že nič podobne ani Obchodný, ani Občiansky zákonník nevyžadujú.

Neuvedenie účelu uznania záväzku do listiny obsahujúcej tento prejav vôle, ani jeho právnych dôsledkov by bolo možné považovať len za klamlivé opomenutie, aj to len v prípade, že by takýto postup požadovala obchodná prax a zvyklosti, a za predpokladu, že by dlžník uznával už premlčaný dlh. Aj v takom prípade bolo by však povinnosťou súdu vyporiadať sa s tým, či sa jedná o uznanie zo spotrebiteľskej úverovej zmluvy alebo uznanie iného záväzku vzniklého z porušenia práva priamo zo zákona a či takáto informácia je pre priemerného spotrebiteľa nevyhnutná pre jeho správne rozhodnutie a či preukázateľne (a teda nielen pravdepodobne) šlo zo strany žalobcu o zakázanú obchodnú praktiku (§ 7 ods. 1, 2 Zákona o ochrane spotrebiteľa).

Pokiaľ uznanie záväzku obsahuje informáciu aj o účele uznania, t. j. o tom, že sa uznáva už premlčaný záväzok (a teda nie informáciu o právnych dôsledkoch uznania premlčaného záväzku), môže ísť o zakázanú obchodnú praktiku len za podmienky, že takáto neúplná informácia zo strany veriteľa v podstate narušuje alebo môže narušiť ekonomické správanie sa priemerného spotrebiteľa, ako aj za podmienky, že neuvedenie právnych dôsledkov uznania premlčaného záväzku je v rozpore s požiadavkami odbornej starostlivosti (§ 7 ods. 2 písm. a), b) Zákona o ochrane spotrebiteľa). V tejto súvislosti by sa muselo posudzovať správanie a vedomosti priemerného spotrebiteľa s priemerným právnym vedomím. Len v prípade záveru, že priemerný spotrebiteľ nepozná základné právne dôsledky uznania premlčaného nároku, resp. že to nemožno od neho dôvodne očakávať, bolo by možné od

veriteľa požadovať dôkaz o tom, že skutočne poučil žalovaného pri podpise uznania záväzku o právnych dôsledkoch uznania.

Vzhľadom na všetky tieto dôsledky spojené s uznaním záväzku, ako aj s ďalšími skôr konštatovanými skutočnosťami majúci vplyv na konečné rozhodnutie vo veci samej a konštatovaným nedostatočne zisteným skutkovým stavom, mal byť napadnutý rozsudok v súlade s § 221 ods. 1 písm. f), h) zrušený a vec vrátená súdu prvého stupňa na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

JUDr. Milan ŠEBEŇ

predseda senátu